

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2020-2022

Rok akademicki 2020/2021

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Farmakologia i ordynowanie produktów leczniczych
Kod przedmiotu*	ZPP –Farm
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Medycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Poziom studiów	studia drugiego stopnia
Profil	Praktyczny
Forma studiów	Niestacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok, semestr I
Rodzaj przedmiotu	Zaawansowana praktyka pielęgnarska (Grupa B)
Język wykładowy	polski
Koordinator	mgr Julia Martyn
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Wykład - dr hab. n. med. Jan Rutowski, prof. UR Ćwiczenia - mgr J. Martyn Praktyki zawodowe – opiekunowie praktyk zawodowych w podmiotach leczniczych

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab./ Lab CSM	Sem.	ZP/ ZP CSM	Samok.	Prakt. Zaw.	Liczba pkt. ECTS
I	15	20						20	4

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

X zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku):

Egzamin

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość zagadnień z zakresu przedmiotu farmakologia oraz podstaw pielęgniarstwa zrealizowanych na kierunku pielęgniarstwo na studiach I stopnia

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	<p>WIEDZA. Przygotowanie studenta do rozumienia i interpretowania wiedzy w zakresie farmakologii i ordynowania produktów leczniczych, w tym :</p> <ul style="list-style-type: none"> - znajomości grup leków i ich mechanizmów działania oraz efektów klinicznych, w tym ich działań pożądaných i niepożądaných oraz współczesnych zasad prowadzenia skutecznej i zarazem bezpiecznej farmakoterapii w chorobach poszczególnych układów i narządów, z uwzględnieniem współistniejących chorób i wieku pacjenta; - zasad ordynowania produktów leczniczych zawierających określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe oraz określonych wyrobów medycznych, w tym wystawiania na nie recept lub zleceń. - znajomości regulacji prawnych w zakresie kontynuacji zlecenia leków oraz środków spożywczych przeznaczenia żywieniowego; - skuteczności i bezpieczeństwa kontynuacji terapii produktów leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.
C2	<p>UMIEJĘTNOŚCI. Przygotowanie studenta w zakresie umiejętności do :</p> <ul style="list-style-type: none"> - prawidłowego postępowania w trakcie stosowania farmakoterapii, przestrzegania zasad podczas stosowania leków; - wypisywania recept na leki z uwzględnieniem dawki, postaci leku i drogi podania do poszczególnych zleceń lekarskich i sytuacji klinicznych pacjenta; - znajomości zapisu form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia zleconych przez lekarza; - rozpoznawania sytuacji pacjenta w zakresie potrzeb zapewniania dostępu do środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego; - prawidłowego prowadzenia dokumentacji medycznej związanej z wypisywaniem recept na produkty lecznicze i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego.
C3	<p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE. Kształtowanie postawy studenta do :</p> <ul style="list-style-type: none"> - pogłębiania wiedzy z zakresu farmakologii, - przekonania o roli i znaczeniu farmakoterapii, - odpowiedzialności pielęgniarki w opiece nad podopiecznym leczonym farmakologicznie; - wystawienia recepty po uzyskaniu zlecenia lekarskiego, zgodnie z zapisem w dokumentacji medycznej lekarza, z uwzględnieniem przepisów dotyczących refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów 1 kierunkowych
	Student zna i rozumie:	
EK_1	mechanizmy działania produktów leczniczych i zasady ich ordynowania	B.W1
EK_2	regulacje prawne związane z refundacją leków, wyrobów medycznych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia	B.W2

	żywniowego	
EK_3	zasady ordynowania produktów leczniczych zawierających określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, oraz określonych wyrobów medycznych, w tym wystawiania na nie recept lub zleceń	B.W3
EK_4	objawy i skutki uboczne działania leków zawierających określone substancje czynne	B.W.4
	Student potrafi:	
EK_5	dobierać i przygotowywać zapis form recepturowych leków zawierających określone substancje czynne, na podstawie ukierunkowanej oceny stanu pacjenta	B.U1
EK_6	interpretować charakterystyki farmaceutyczne produktów leczniczych	B.U2
EK_7	ordynować leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywniowego i wyroby medyczne oraz wystawiać na nie recepty lub zlecenia	B.U3
EK_8	dobierać i zlecać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywniowego i wyroby medyczne w zależności od potrzeb pacjenta	B.U4
EK_9	przygotowywać materiały edukacyjne dla pacjenta i jego rodziny w ramach poradnictwa zdrowotnego	B.U14
EK_10	dobierać i stosować metody oceny stanu zdrowia pacjenta w ramach udzielania porad pielęgniarskich	B.U16
EK_11	dokonywać wyboru i zlecać badania diagnostyczne w ramach posiadanych uprawnień zawodowych	B.U17
EK_12	wdrażać działanie terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych	B.U18
	Student jest gotów do:	
EK_13	dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych;	K.01
EK_14	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K.02
EK_15	okazywania dbałości o prestiż związany z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową	K.03
EK_16	rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań	K.04

EK_17	ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne	K.05
EK_18	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K.06

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Elementy farmakologii ogólnej. Mechanizmy działania leków. Losy leków w organizmie, biotransformacja leków. Podstawy farmakokinetyki i farmakodynamiki leków. Postacie leków.
Dawki, sposoby obliczania. Drogi podawania leków. Sposoby zapisywania leków na receptce. Wpływ interakcji lekowych na efekty ich działania, w tym na farmakokinetykę i farmakodynamikę.
Farmakoterapia w niewydolności krążenia, niewydolności wątroby i nerek, z uwzględnieniem zasad poprawnego dawkowania leków. Zasady farmakoterapii dzieci i osób w wieku podeszłym. Źródła informacji o lekach – wskazania, przeciwwskazania, działania niepożądane.
Leki stosowane w położnictwie i ginekologii. Teratogenne i embriotoksyczne działania leków. Leki oksytocyczne i tokolityki. Leki a karmienie piersią – zasady bezpiecznej farmakoterapii.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Mechanizmy działania produktów leczniczych i zasady ich ordynowania. Zasady dawkowania i sposoby obliczania dawek leków. Sposoby zapisywania leków na receptce. Drogi podawania leków, losy leków w ustroju.
Zasady ordynowania produktów leczniczych zawierających określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, oraz określonych wyrobów medycznych, w tym wystawiania na nie recept lub zleceń;
Zasady i tryb wystawiania recept. Akty prawne i odpowiedzialność zawodowa pielęgniarki/położnej (Uprawnienia w zakresie kontynuacji zlecenia leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i odpowiedzialność zawodowa. Odpowiedzialność cywilna. Reklama produktów leczniczych);
Podstawy prawne refundacji produktów leczniczych i środków spożywczych (finansowanie produktów leczniczych w PL). Zasady prawidłowego wystawiania recept i zleceń przez pielęgniarki/położne. Zasady zawierania umów z NFZ.
Wystawianie recept w zakresie kontynuacji zlecenia leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

3.4. Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, wykład z prezentacją multimedialną z wykorzystaniem Office 365

Ćwiczenia: ćwiczenia z prezentacją multimedialną z wykorzystaniem Office 365, analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), studium przypadku, rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem Office 365

Praktyki zawodowe: analiza przypadków, instruktaż, próba pracy

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się	Forma zajęć
---------------	----------------------------------	-------------

	(np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Kolokwium, egzamin pisemny	W, Ćw
EK_02	Kolokwium, egzamin pisemny	Ćw
EK_03	Kolokwium, egzamin pisemny	Ćw
EK_04	Kolokwium, egzamin pisemny	W
EK_05	Kolokwium, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć	W, Ćw, PZ
EK_06	Kolokwium, egzamin pisemny	W
EK_07	Kolokwium, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć	Ćw, PZ
EK_08	Kolokwium, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć	Ćw, PZ
EK_09	Obserwacja w trakcie zajęć	PZ
EK_10	Obserwacja w trakcie zajęć	PZ
EK_11	Obserwacja w trakcie zajęć	PZ
EK_12	Obserwacja w trakcie zajęć	PZ
EK_13	Kolokwium, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć	Ćw, PZ
EK_14	Kolokwium, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć	Ćw, PZ
EK_15	Obserwacja w trakcie zajęć	PZ
EK_16	Obserwacja w trakcie zajęć	PZ
EK_17	Obserwacja w trakcie zajęć	PZ
EK_18	Kolokwium, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć	Ćw, PZ

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

ZALICZENIE WYKŁADU:

Warunkiem zaliczenia jest obecność studenta na wykładzie, aktywne w nich uczestnictwo oraz zaliczenie pisemnego kolokwium. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny (minimum 3,0- 60% punktów) z zaliczenia każdego efektu uczenia się realizowanego w ramach wykładu.

- Test jednokrotnego wyboru (15 pytań zamkniętych, 1 min – 1 pytanie)
- Za prawidłową odpowiedź student otrzymuje 1 punkt, za błędną 0 punktów. Wszelkie poprawki teście, przekreślanie lub nieczytelność zaznaczonej odpowiedzi – 0 punktów

Kryteria oceny:

- 5,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 91-100%
- 4,5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 83-90%
- 4,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 76-82%
- 3,5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69-75%
- 3.0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68%

ZALICZENIE ĆWICZEŃ:

Student jest zobowiązany do systematycznego uczestnictwa w zajęciach ćwiczeniowych. Warunkiem zaliczenia części ćwiczeniowej jest kolokwium w formie testu. Warunkiem zaliczenia testu jest uzyskanie co najmniej 60% punktów - oceny (minimum 3,0) związanego z realizowanymi na ćwiczeniach efektami uczenia się.

- Test jednokrotnego wyboru (15 pytań zamkniętych, 1 min – 1 pytanie)

- Za prawidłową odpowiedź student otrzymuje 1 punkt, za błędną 0 punktów. Wszelkie poprawki teście, przekreślanie lub nieczytelność zaznaczonej odpowiedzi – 0 punktów

Kryteria oceny:

- 5,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 91-100%
- 4,5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 83-90%
- 4,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 76-82%
- 3,5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69-75%
- 3.0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68%

EGZAMIN:

Zaliczenie przedmiotu odbywa się na podstawie pisemnego egzaminu końcowego w formie testu.

Czas trwania egzaminu (zaliczenia końcowego): 45 min

- Test jednokrotnego wyboru (45 pytań zamkniętych, 1 min – 1 pytanie)

- Zakres ocen: 2,0 – 5,0. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny (minimum 3,0) z zaliczenia każdego efektu uczenia się.

Kryteria oceny:

5,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 91-100%

4,5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 83-90%

4,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 76-82%

3,5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69-75%

3,0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68%

ZALICZENIE PRAKTYK:

- zaliczenie z oceną

Zasady i szczegółowe warunki zaliczenia określono w Dzienniczku Kształcenia Praktycznego dla cyklu kształcenia 2019- 2022.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	55
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	30
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	20
zasady i formy odbywania praktyk	Praktyki zawodowe - pielęgniarki pracujące w poszczególnych jednostkach, gdzie realizowana jest praktyka zawodowa

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Rajtar-Cynke G.(red.): Farmakologia – podręcznik dla studentów I absolwentów Wydziałów Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2013.
2. Jachowicz R. (red.): Receptura apteczna wydanie III. PZWL, Warszawa 2015
3. Schmid B., Strub, P., Studer, A. (red. J. Prandota) (2013). Farmakologia dla zawodów pielęgniarских. MedPharm Polska, ISBN: 978-83-7846-006-0.
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 października 2015 r w sprawie recept wystawianych przez pielęgniarki i położne
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 r w sprawie substancji czynnych zawartych w lekach, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wykazu wyrobów medycznych i wykazu badań diagnostycznych (Dz.U. z 2015r. poz. 1739).
6. Aktualnie obowiązujący załącznik do obwieszczenia Ministra Zdrowia obejmujący wykaz refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych wydanego na podstawie art. 37 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 345).

Literatura uzupełniająca:

1. Schmid B., Strub, P., Studer, A. (red. J. Prandota) (2013). Farmakologia dla zawodów pielęgniarских. MedPharm Polska, ISBN: 978-83-7846-006-0.
2. Olszanecki R., Wołkow P., Jawień J. red. nauk. Ryszard Korbut Farmakologia. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2012.
3. Farmakoterapia kardiologiczna. T. 1, A-L / pod red. Artura Mamcarza. - Warszawa : Medical Education Oficyna Wydawnicza, 2011.
4. Gibiński Maciej, Ciemierz Renata. Dokumentacja medyczna w praktyce pielęgniarki i położnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2016.
5. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014r., poz. 1435, z późn.zm.)
6. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U.z 2015 r. poz. 345)
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014r., poz. 1435, z późn. zm.)
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. z 2014 r. poz. 177).
11. Zarządzenie nr 45/2009/DSOZ Prezesa NFZ z w sprawie korzystania z Portalu Narodowego Funduszu Zdrowia.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej